

Hvilke metoder er best for å avluse ørreten?

(AvlusØrret, FHF 901869)

Jonatan Nilsson, Thomas Fraser, Tone Vågseth, Angelico Madaro,
Lars Helge Stien, Samantha Bui

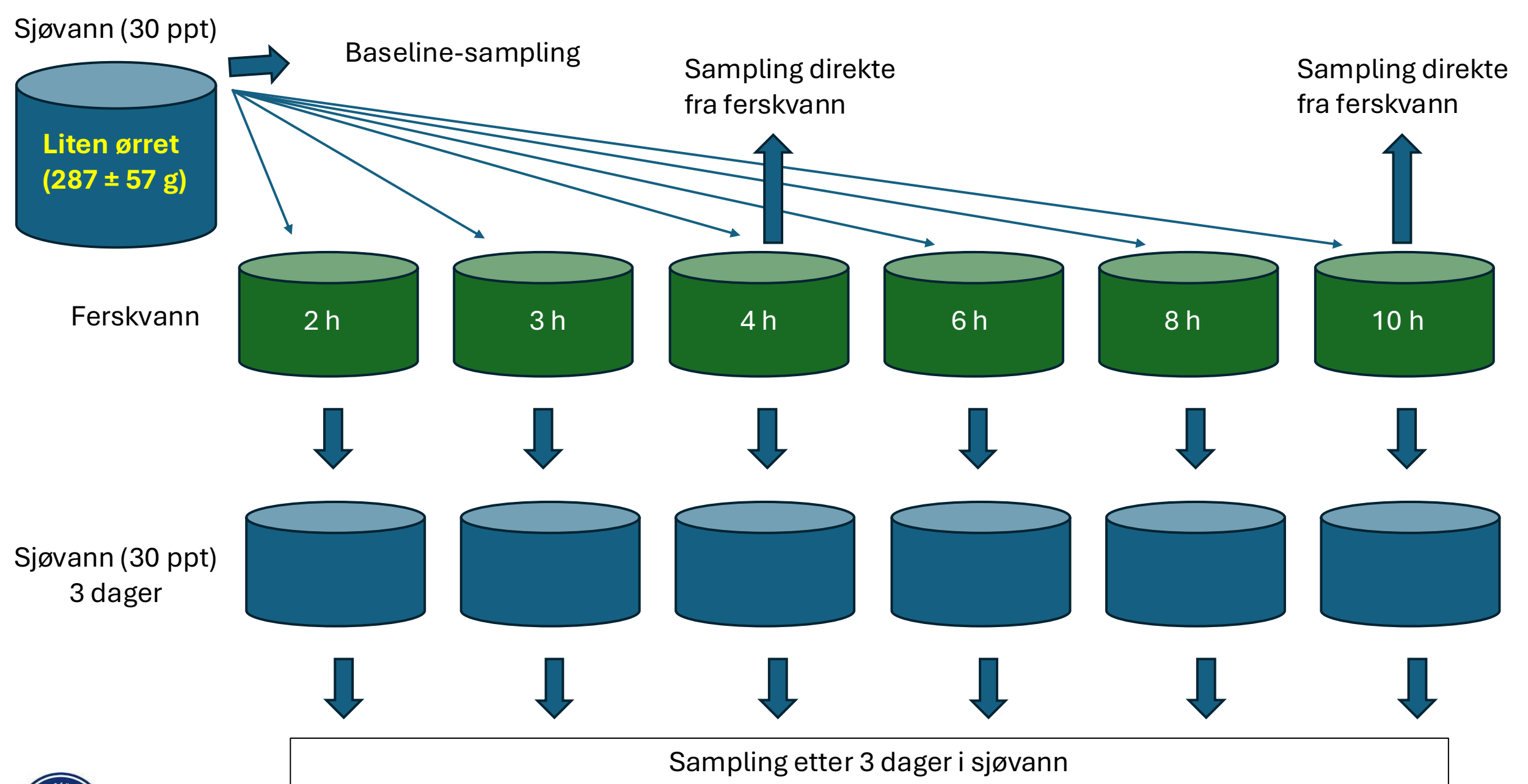
Havforskningsinstituttet

Velferdseffekter

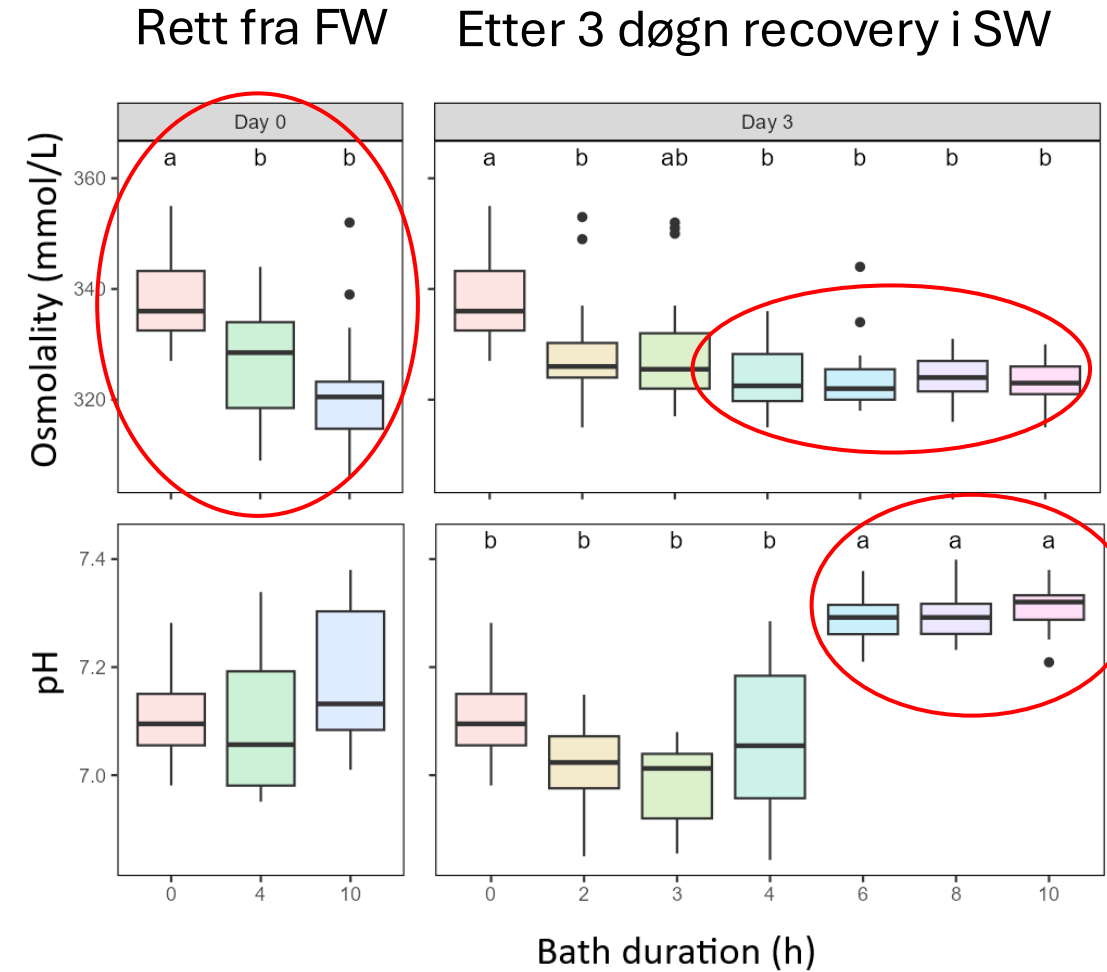
Ferskvann

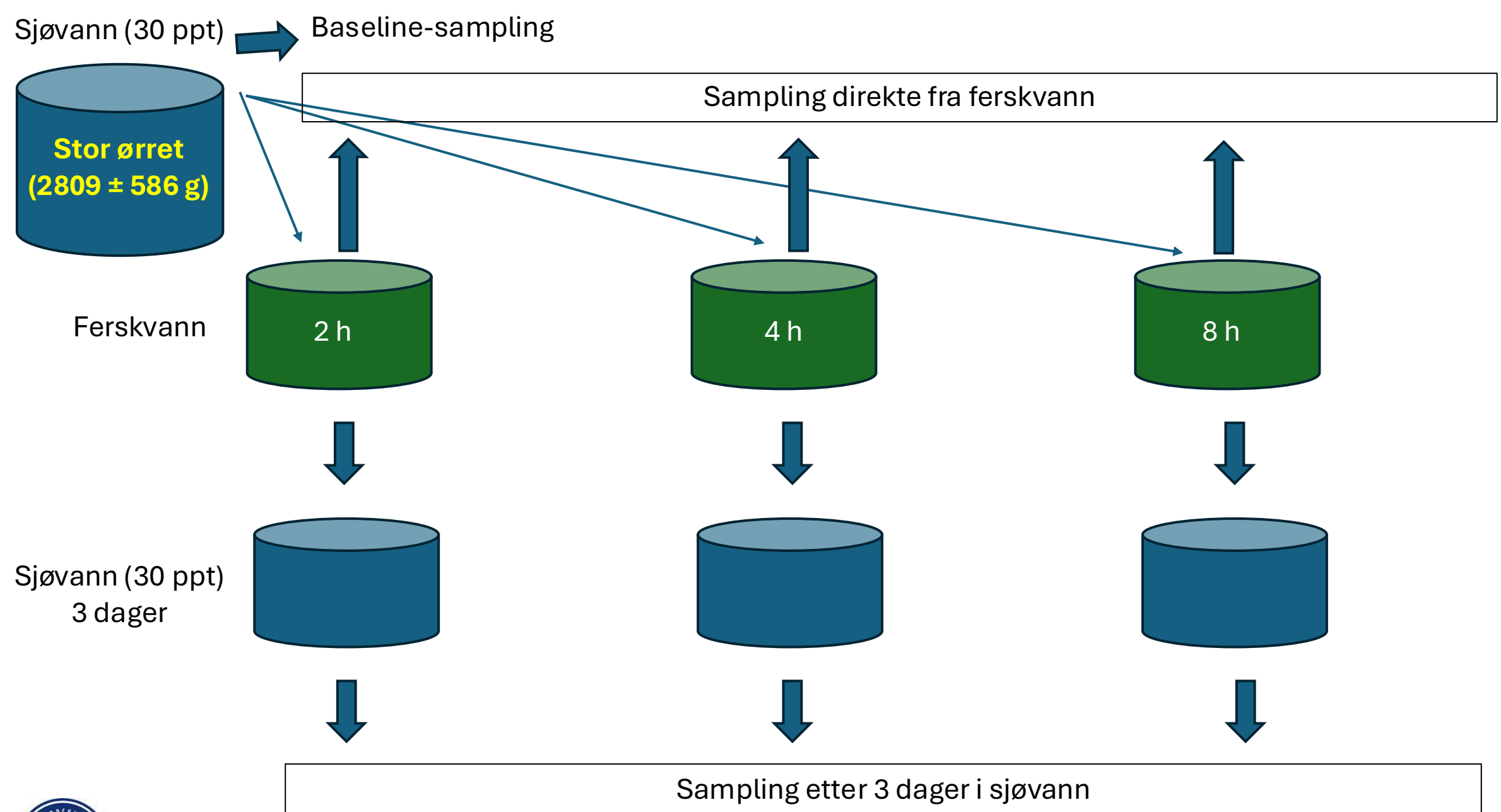

Ferskvannsbad liten ørret (287 ± 57 g)

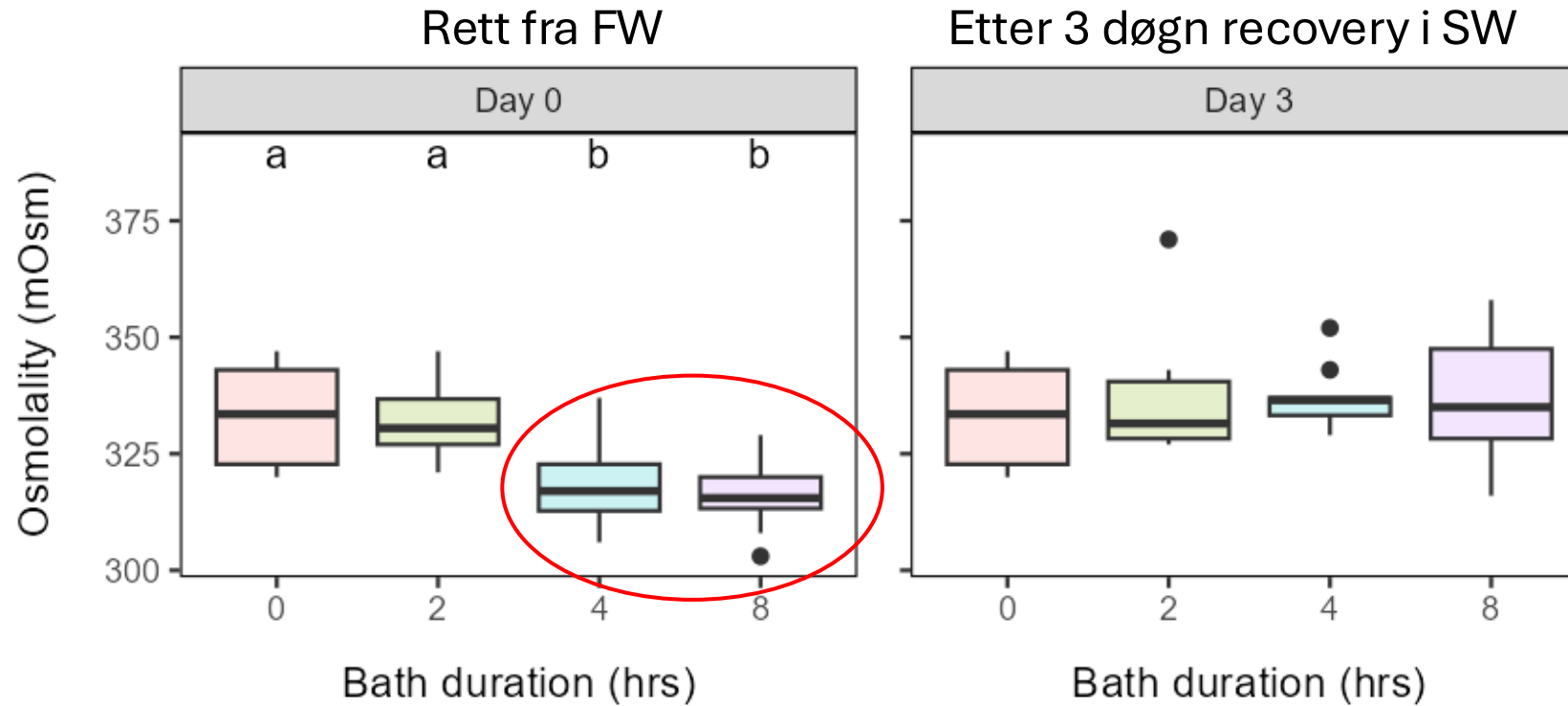
Ingen dødelighet i noen gruppe

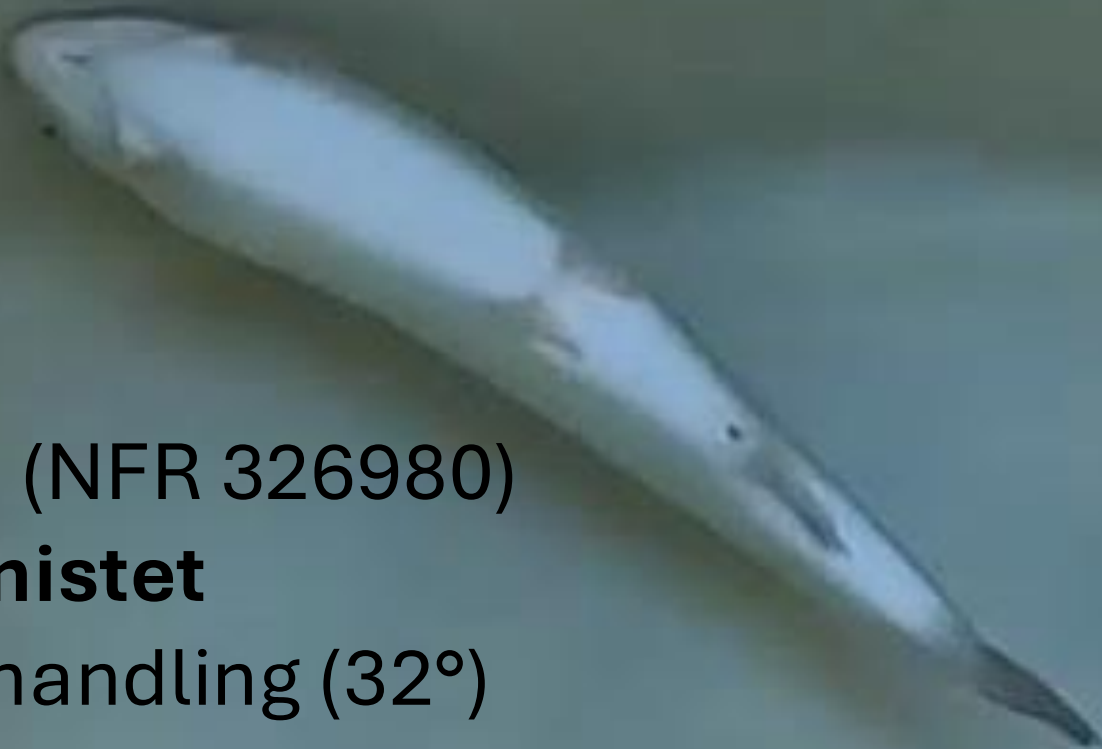
Ferskvannsbad stor ørret (2809 ± 586 g)

Ingen dødelighet i noen gruppe

Velferdseffekter

Termisk

I Welfare Severity-prosjektet (NFR 326980)
fant vi at regnbueørret ofte **mistet**
likevekten under temisk behandling (32°)

EKG: hjerterytme under termisk eksponering

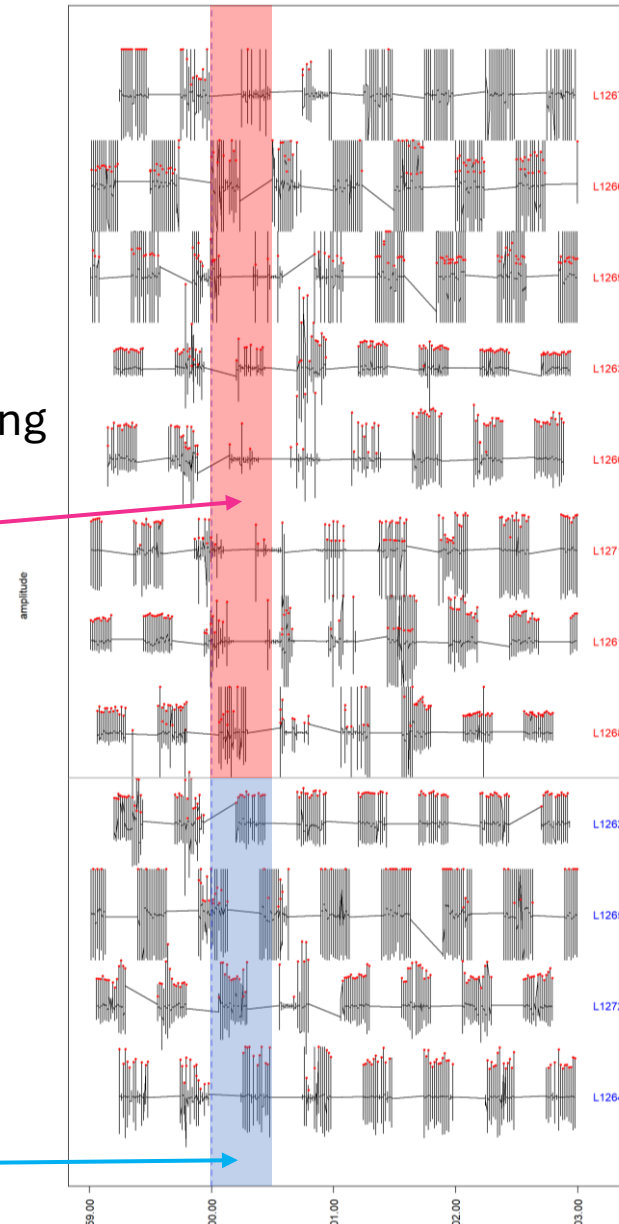
- EKG under fire minutter.
- Eksponering begynner ved 0:00 og varer i 30 sek
- Rb-ørret:
  - Arytmi
- Laks:
  - Ikke arytmi

30 s
eksponering

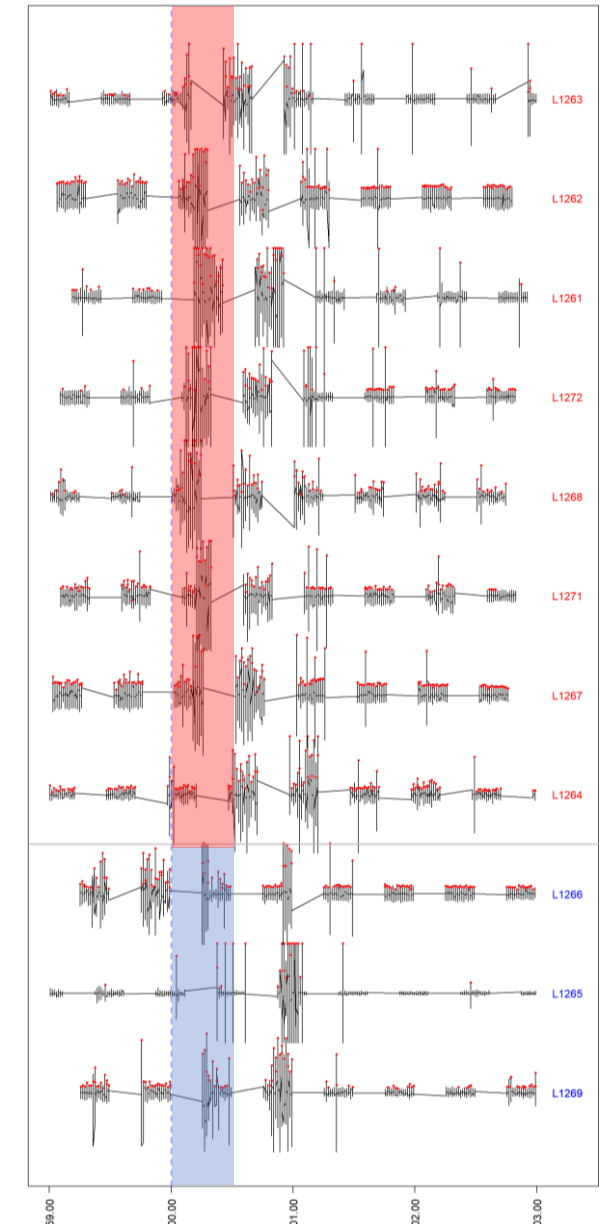
32°

9°

Regnbueørret

Laks

Termisk liten ørret (203 ± 33 g)

- Akklimatisert til sjøvann (9°C)
  - Overført enkeltvis til nabokar med 20 cm vann for termisk eksponering i 30 s
    - 9° (kontroll) + 24-34°
  - → tilbakeført til sjøvann
-
- Bare et individ (26°C) mistet helt likevekt under eksponering, ca 4 i ubalanse i noen sek
  - Minst 10 fisk **mistet likevekt etter tilbakeføring**
    - Ikke ordentlig kvantifisert da vi var uforberedt på det

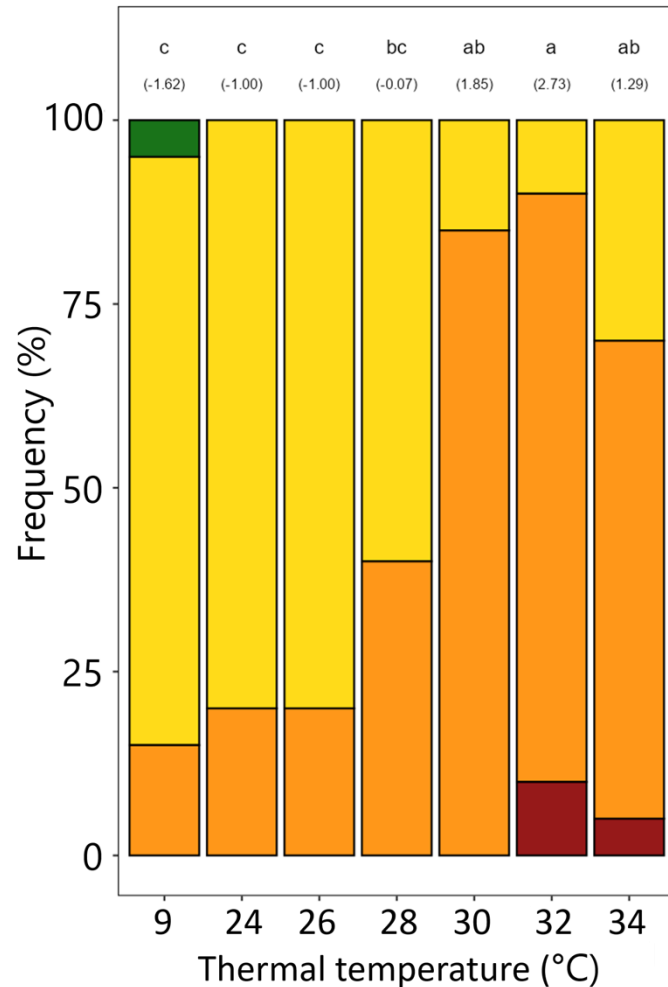
Ingen dødelighet i noen gruppe

Termisk liten ørret (203 ± 33 g)

Atferden til rb-ørret virker å være **noe mindre intens enn for laks** ved tilsvarende temperaturer

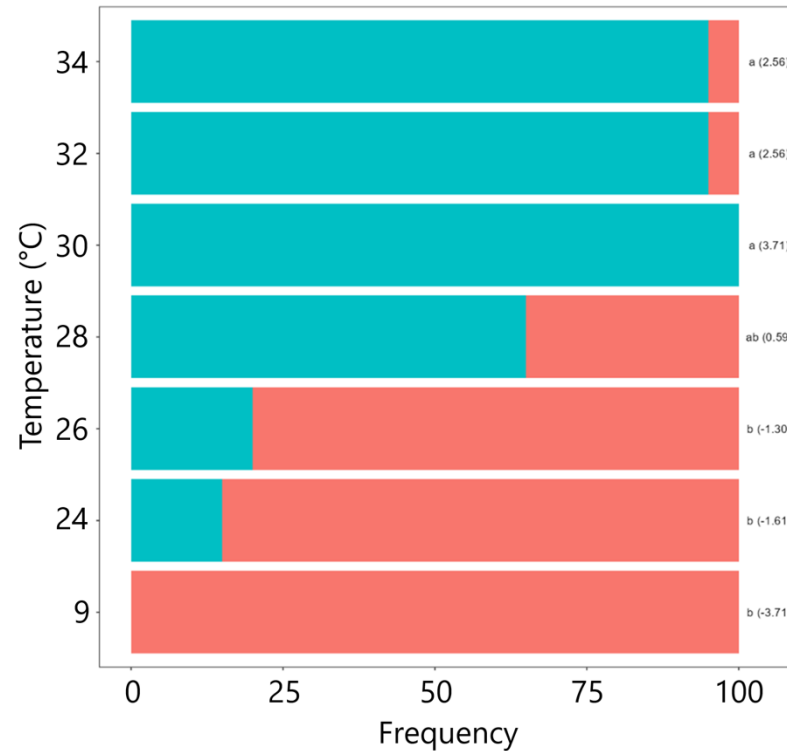
Kraftigere atferd

Atferds-skår 0 1 2 3

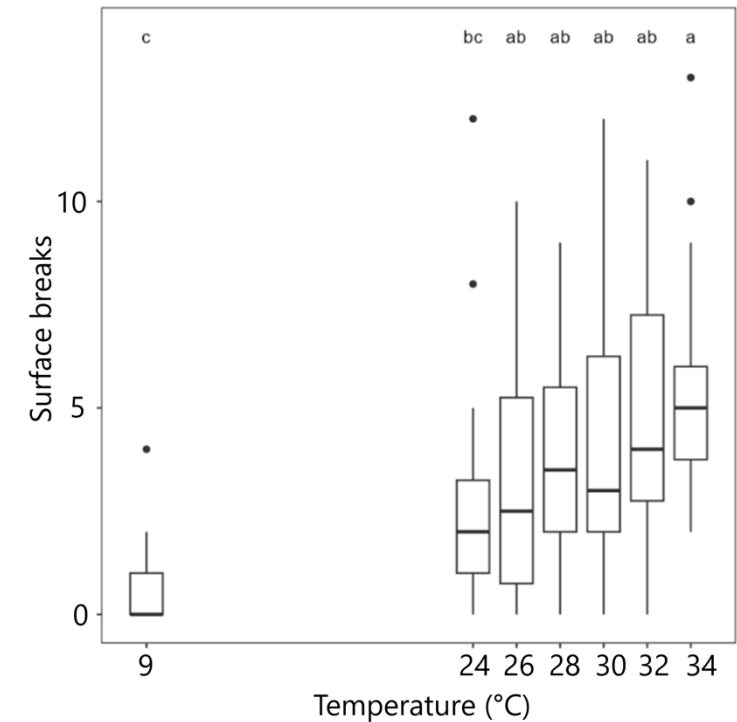
Hoderisting

Head shake No head shake

Svømmer høyere

snuten bryter overflaten

Termisk stor ørret (2-4 kg)

Nedtapping (ca 30 cm)

Eksponert 30 s enkeltvis i rist i trillekar

2 akklimeringstemperaturer

- 6° og 12°

→ **ulik ΔT** på samme eksponeringstemperatur

- 6/12° + 28-34°

Blandet til vann med ønsket temperatur

Overført til recovery tank i risten og **filmet til svømming i likevekt**

Trillekar med 6/12°
for transport til
recovery tank

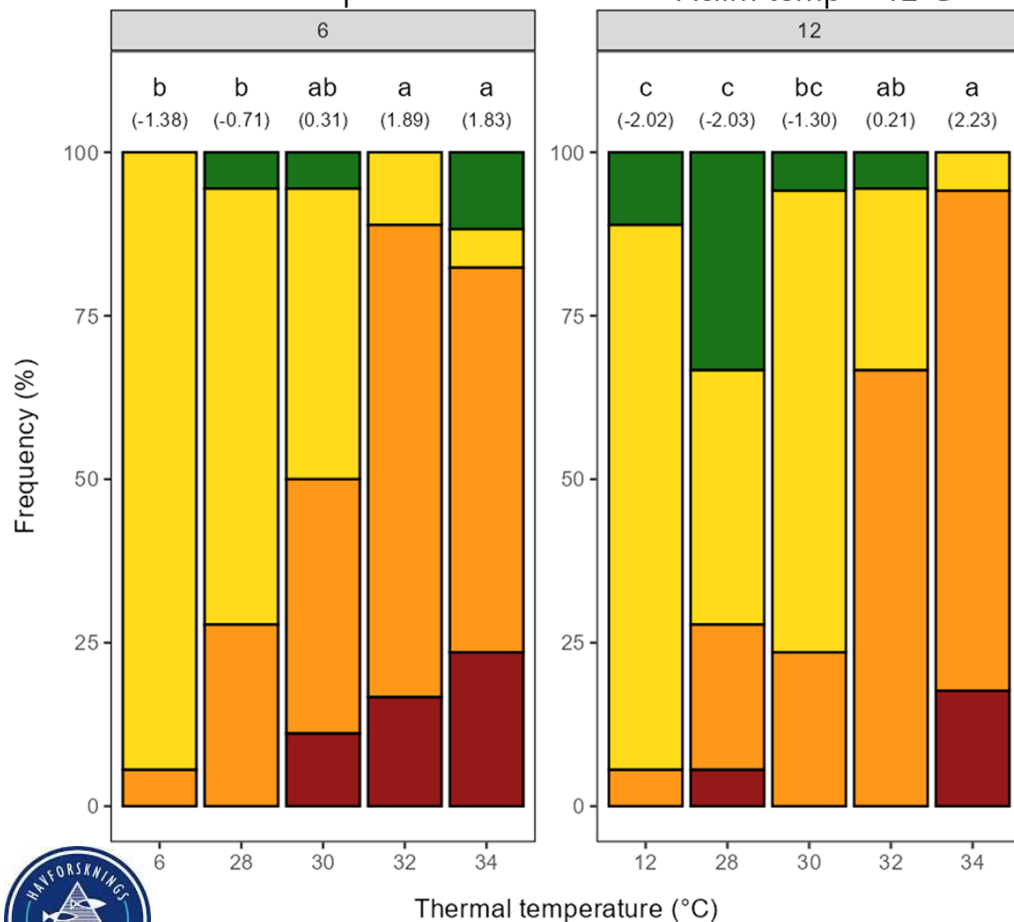
Termisk stor ørret (2-4 kg)

Atferds-skår (gitt før eventuelt likevektstap)

Behavioural response 0 1 2 3

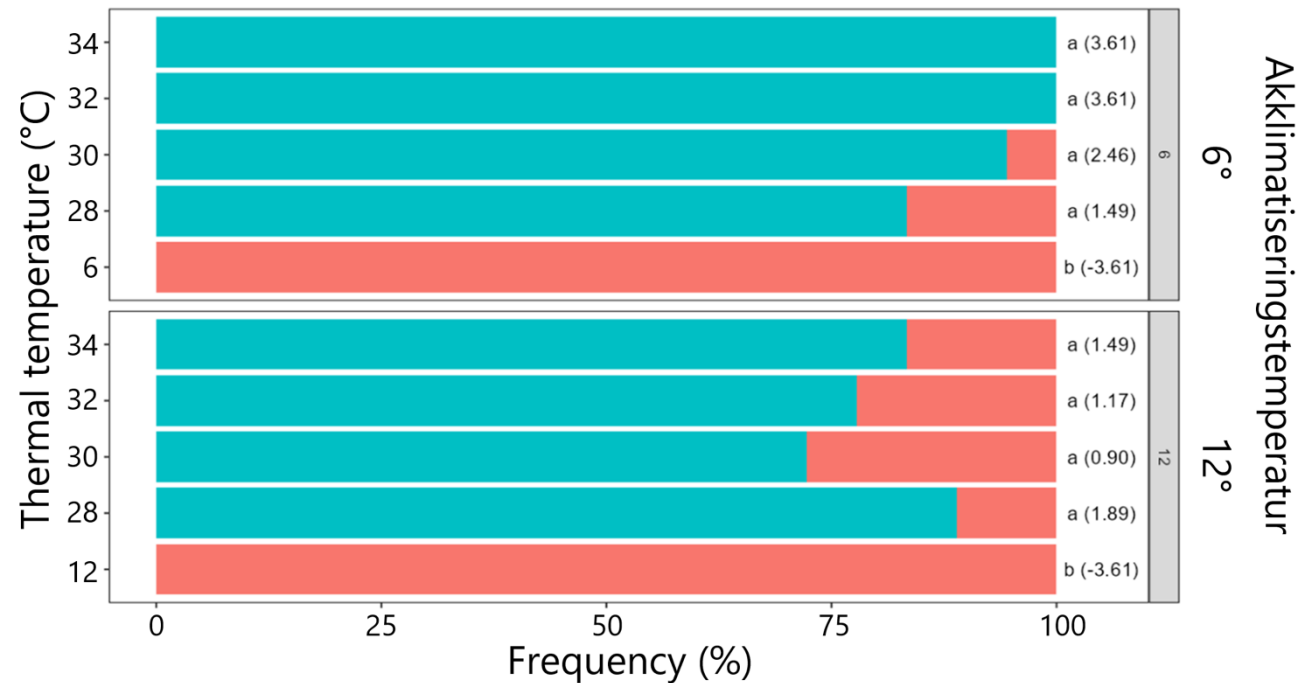
Aclim temp = 6°C

Aclim temp = 12°C

Andel fisk med likevektstap

Likevektstap Ikke likevektstap

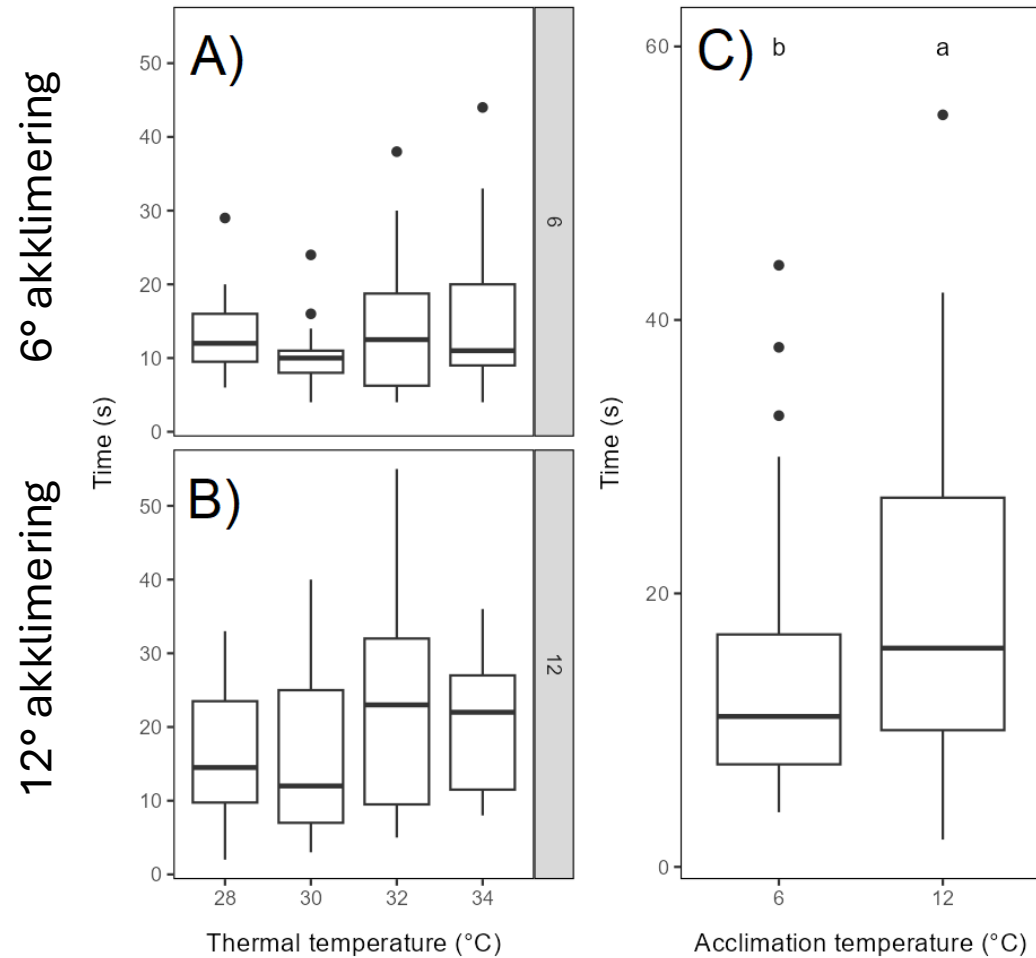
Ingen dødelighet i noen gruppe

Akklimeringstemperatur
6°
12°

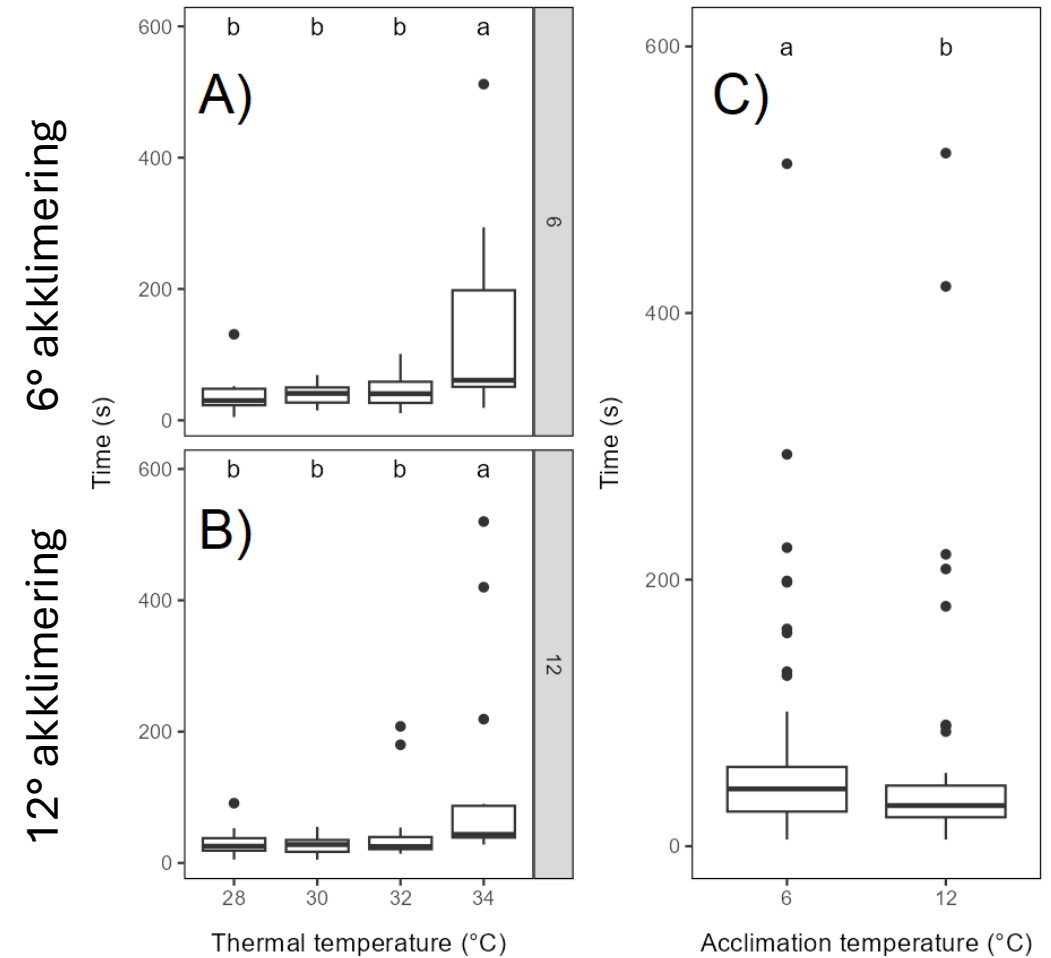
Termisk stor ørret (2-4 kg)

Tid til likevektstap inntreffer

Noe raskere når de er akklimatisert til 6°

Tid ute av likevekt

Ved 34° tok det >8 min for noen individer å våkne opp
Signifikant lengre når de er akklimatisert til 6°

Avlusningsseffekter

Kombinasjonsbehandlinger

- «Mellomstor» ørret, 1947 ± 330 g
- Akklimatisert til 10° sjøvann (30 ppt)
- Smittet med copepoditter 8 uker før forsøket → **alle lus var voksne**
  - Foreldrelus fra Sognefjorden

Behandlingsgrupper

- Der er et nærmest uendelig antall mulige kombinasjoner av salinitet, temperatur og varighet på bad + termisk temperatur
- Vi tok utgangspunkt i en realistisk kombinasjon og endret enkeltparametere fra denne

Bath salinity	Bath temperature (°C)	Bath duration (h)	Thermal temperature (°C)	Treatment description
FW	6	4	30	"Industry standard"
FW	6	2	30	Reduced bath duration
SW	6	4	30	Control bath salinity
FW	10	4	30	Control bath temperature
FW	6	4	10	Freshwater single
SW	10	0	30	Thermal single
FW	6	4	28	Reduced thermal temperature
FW	6	4	32	Increased thermal temp
SW	10	0	10	Full procedural control

Triplikate grupper med
10-11 fisk/gruppe

3. Bedøvelse

→ lus talt på fisken + i kurven

1. Bad i 1 m kar i 0, 2 or 4 timer

Ferskvann eller sjøvann

6 eller 10°

2. Termisk i kurv

30 s

10, 28, 30 eller 32°

4. Fisk tilbake i «vanlig» kar (sjøvann 10 °)

→ Lus talt igjen etter 3 døgn (delayed detachment)

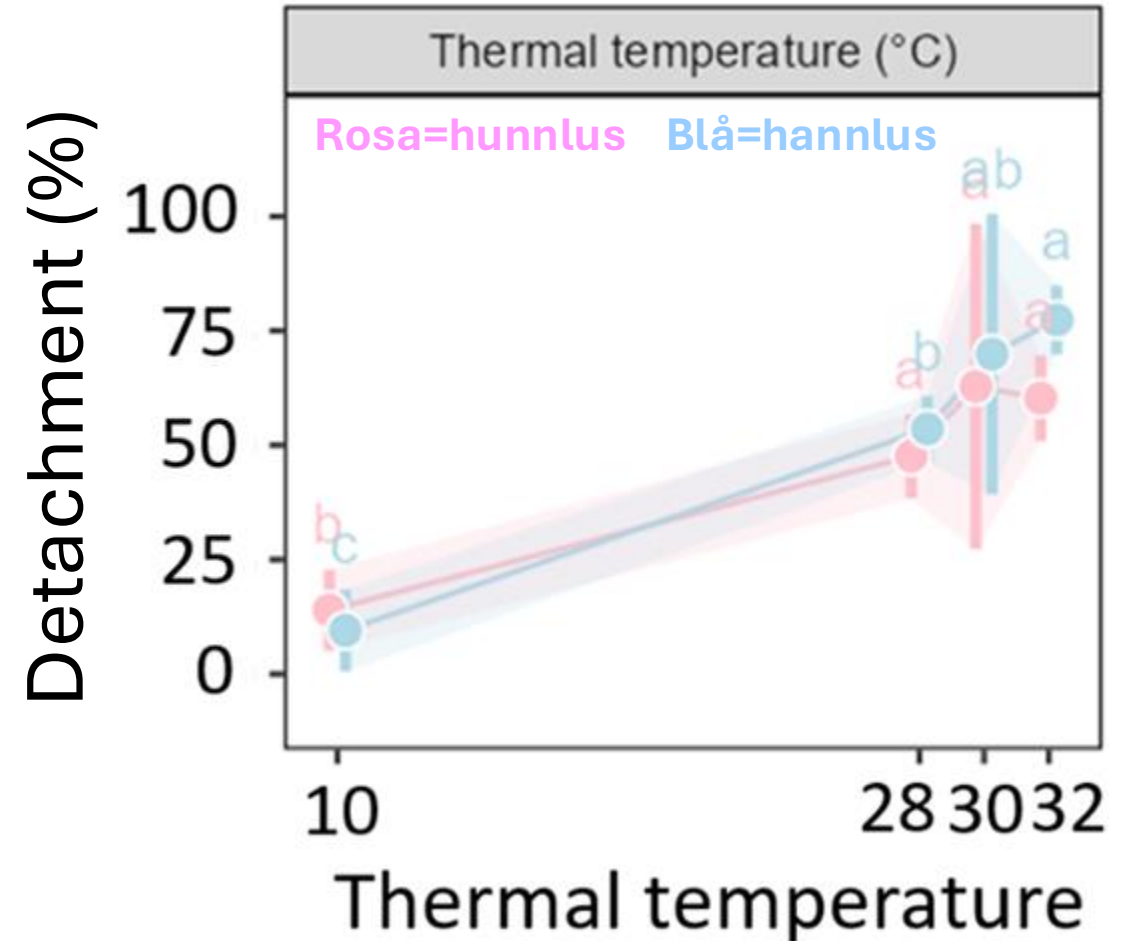
Andel hunnlus som falt av under bad (før termisk):

- **Ferskvann**_6°_4 timer: **10%** (37 av 386)
- **Sjøvann**_10°_0 timer (prosedyrekontroll): **2%** (3 av 137)

Manipulering av termisk temperatur

For alle: Bad=Ferskvann_6°_4 timer

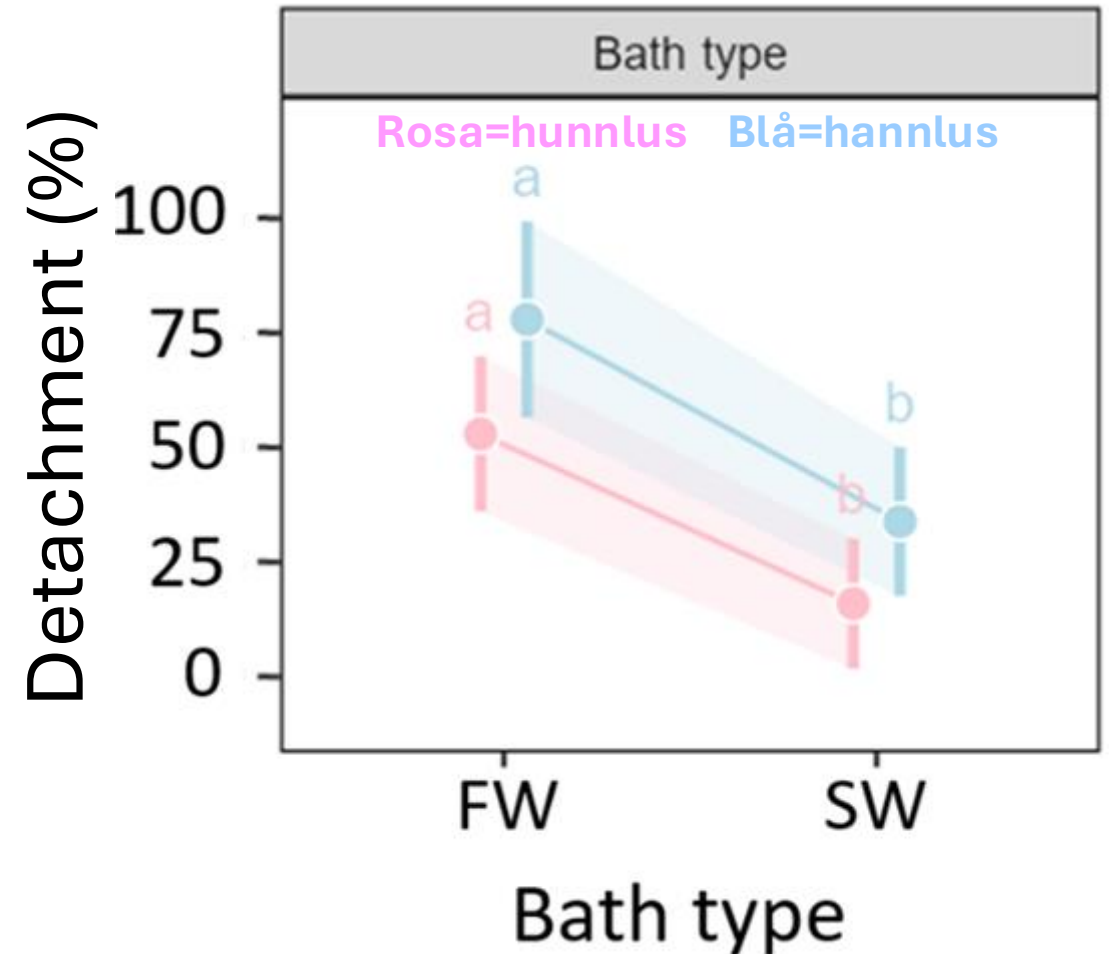
- «Varmtvann» bedre enn kontroll
- Men ingen forskjell mellom 28-32° for hunnlus
- For hannlus har 32° størst effekt

Manipulering av bad-salholdighet

For alle: Badtemperatur=6° og –varighet 4 timer, Termisk=30°

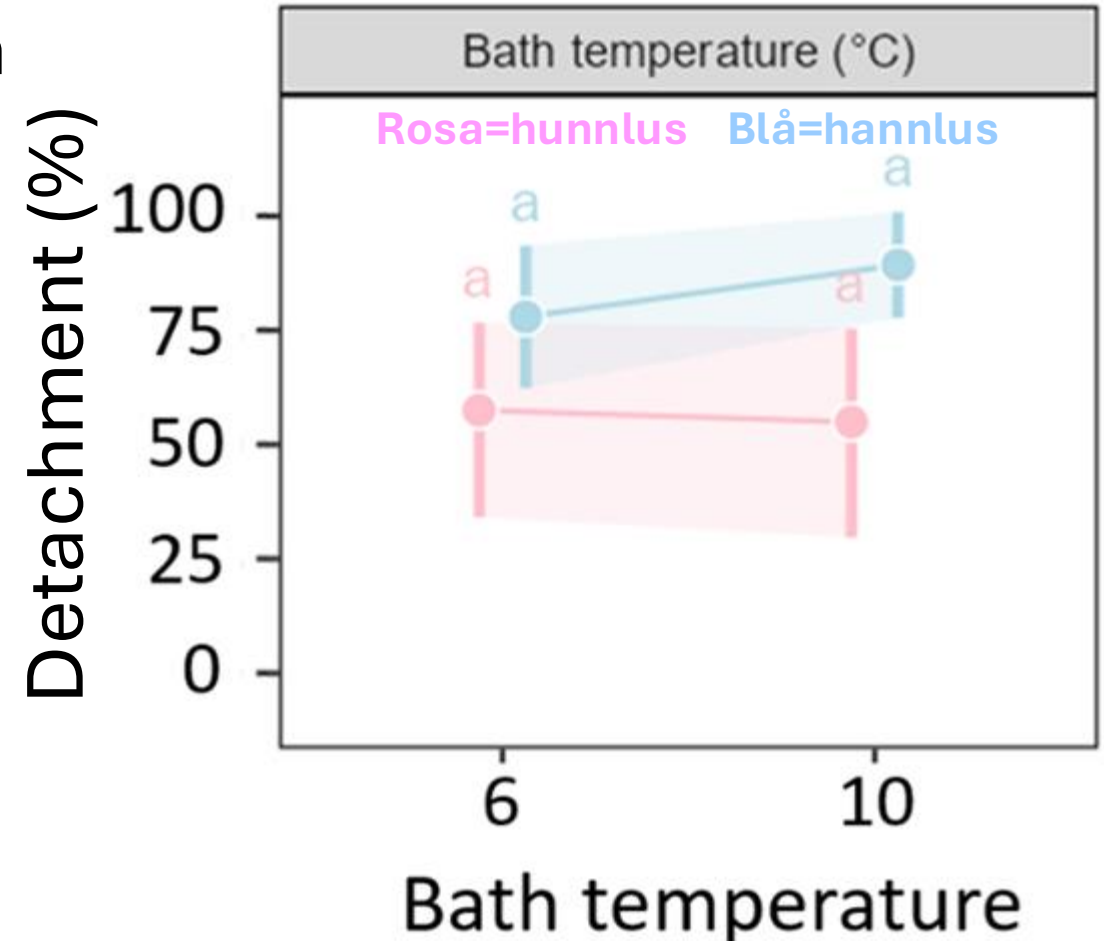
- Ferskvann bedre enn sjøvann
  - For både hunner og hanner
  - Generelt lavere effekt for hunner enn hanner

Manipulering av bad-temperatur

For alle: Bad=ferskvann_4 timer, Termisk=30°

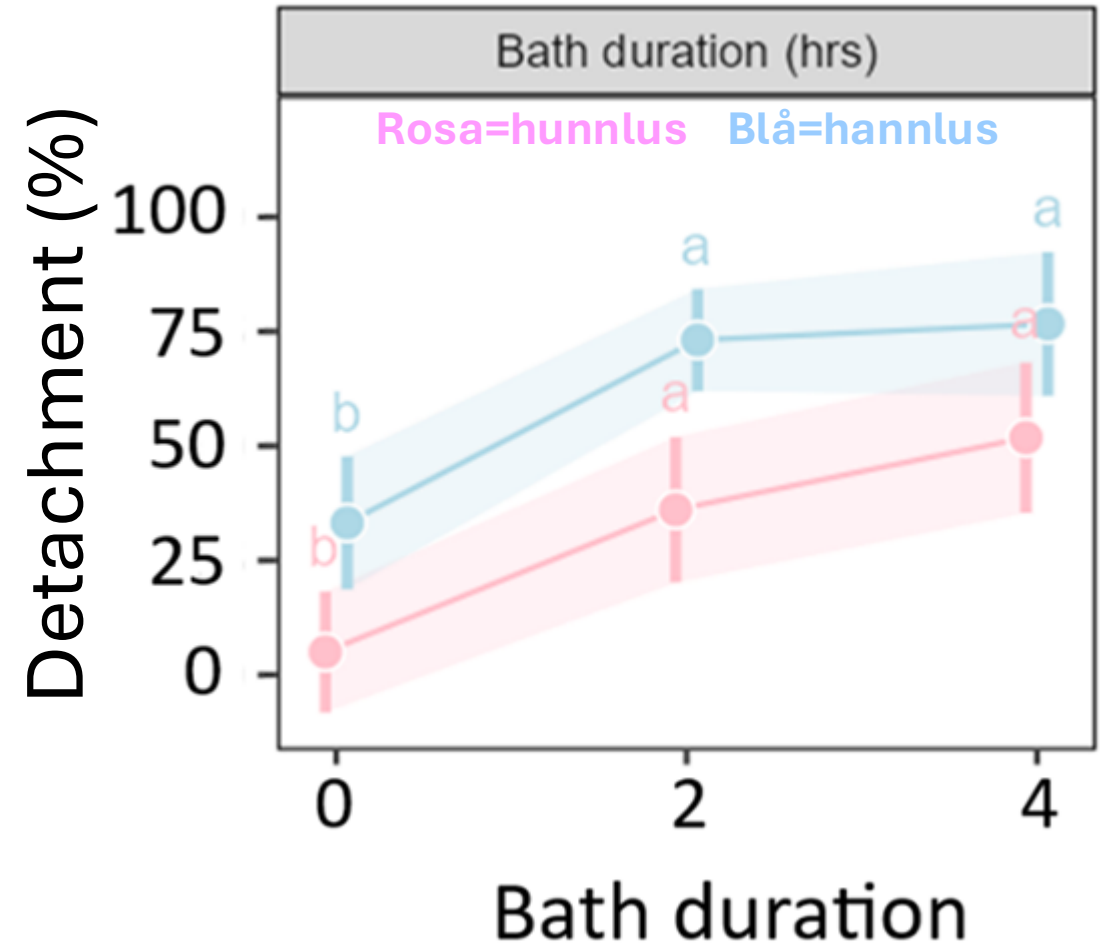
- Temperaturen på badet hadde ingen effekt, dvs ingen ΔT -effekt
  - Gjelder både hunner og hanner
  - Generelt lavere effekt for hunner enn hanner

Manipulering av bad-varighet

For alle: Bad=Ferskvann_6°, Termisk=30°

- Bad hadde effekt (ift ikke bad)
- Men ikke forskjell på 2 og 4 timer
  - Gjelder både hunner og hanner
  - Generelt lavere effekt for hunner enn hanner

Delayed avlusningseffekt (andel av de som var igjen etter termisk som falt av under de 3 påfølgende døgnene)

- Ikke testet statistisk pga bare data på gruppenivå
- Høyest i 32°-gruppen
- <1% i prosedyrekontrollen

Bath salinity	Bath temperature (°C)	Bath duration (h)	Thermal temp	% females delayed detachment
FW	6	4	30	25
FW	6	2	30	18
SW	6	4	30	16
FW	10	4	30	9
FW	6	4	10	26
SW	10	0	30	30
FW	6	4	28	23
FW	6	4	32	54
SW	10	0	10	1

← FW-bad+32° termisk

← Prosedyrekontroll

Total avlusningseffekt (bad+termisk+delayed)

Svart = hunnslus

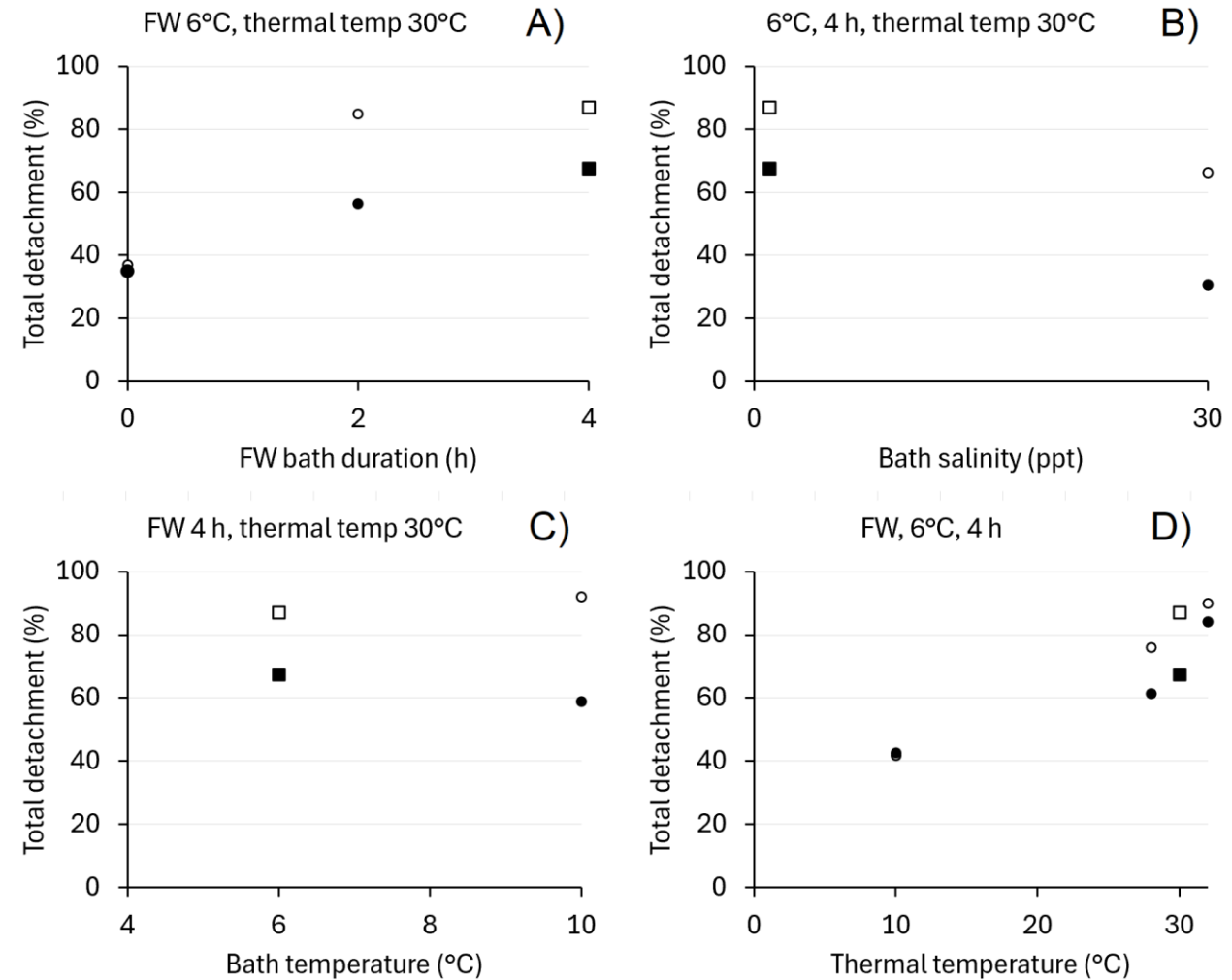
Hvit = hannslus

Kvadrater = «industri-standard» (FW_6°_4h)

- Samme mønster som for «under termisk»
- Men noe høyere
- Fortsatt lav effekt
  - <70% for alle unntatt 32°-gruppen

VEILEDNING OM
DYREHELSEPERSONELL OG BRUK AV IKKE-
MEDIKAMENTELLE AVLUSINGSMETODER (IMM)
(Mattilsynet)

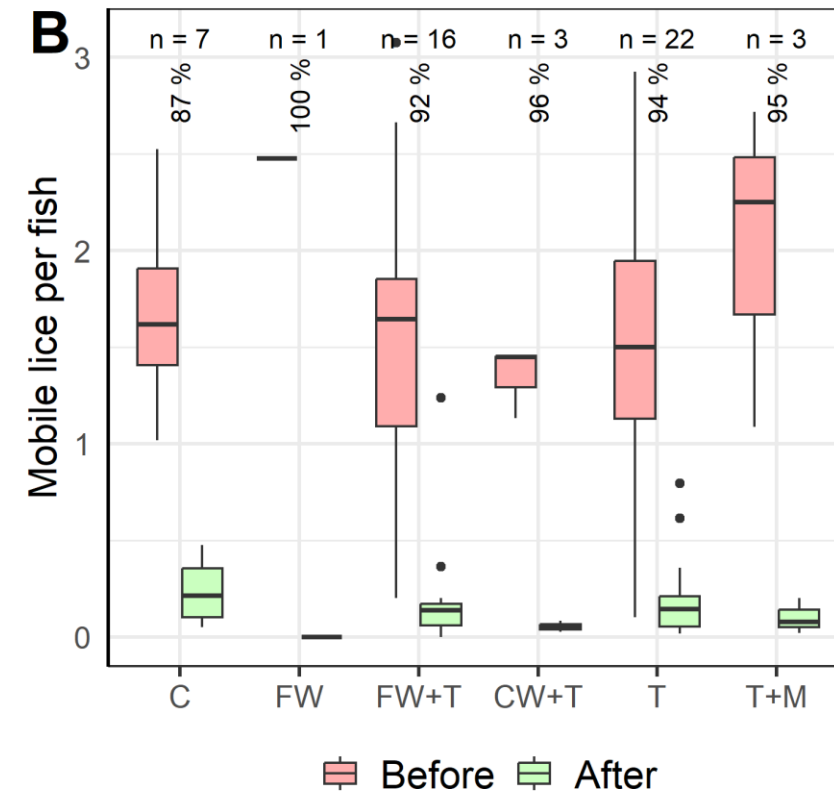
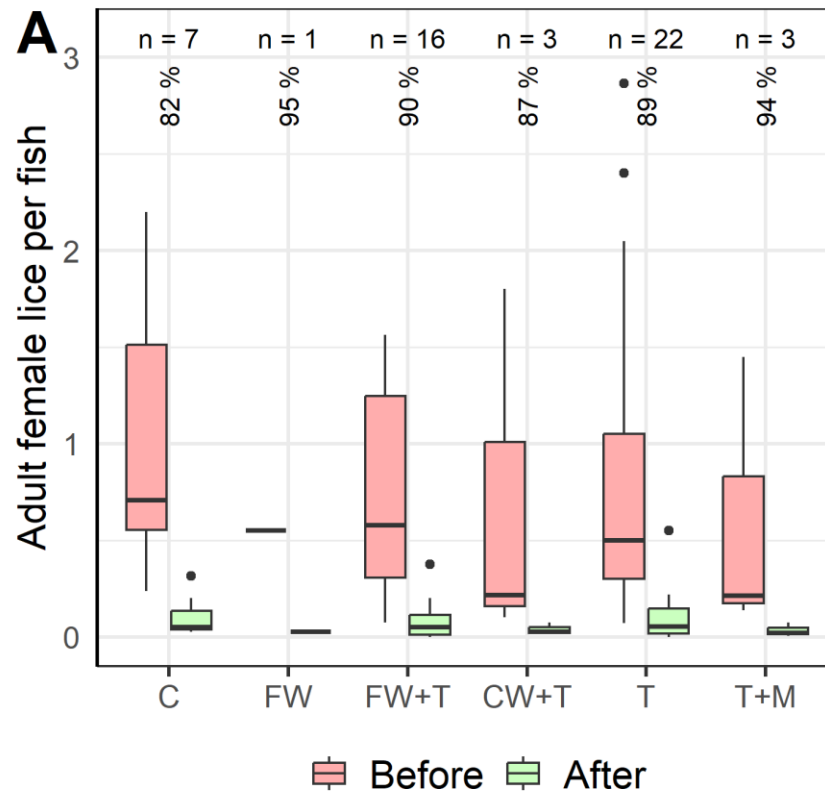
Avlusningseffekt (%): Dersom effekten av behandlingen med IMM er lavere enn 75 % er metoden uegnet, og belastningen på fisken kan ikke rettferdiggjøres. Lav behandlingseffekt kan også bidra til at lus får økt toleranse mot enkelte ikke-medikamentelle metoder.

Data fra industrien:

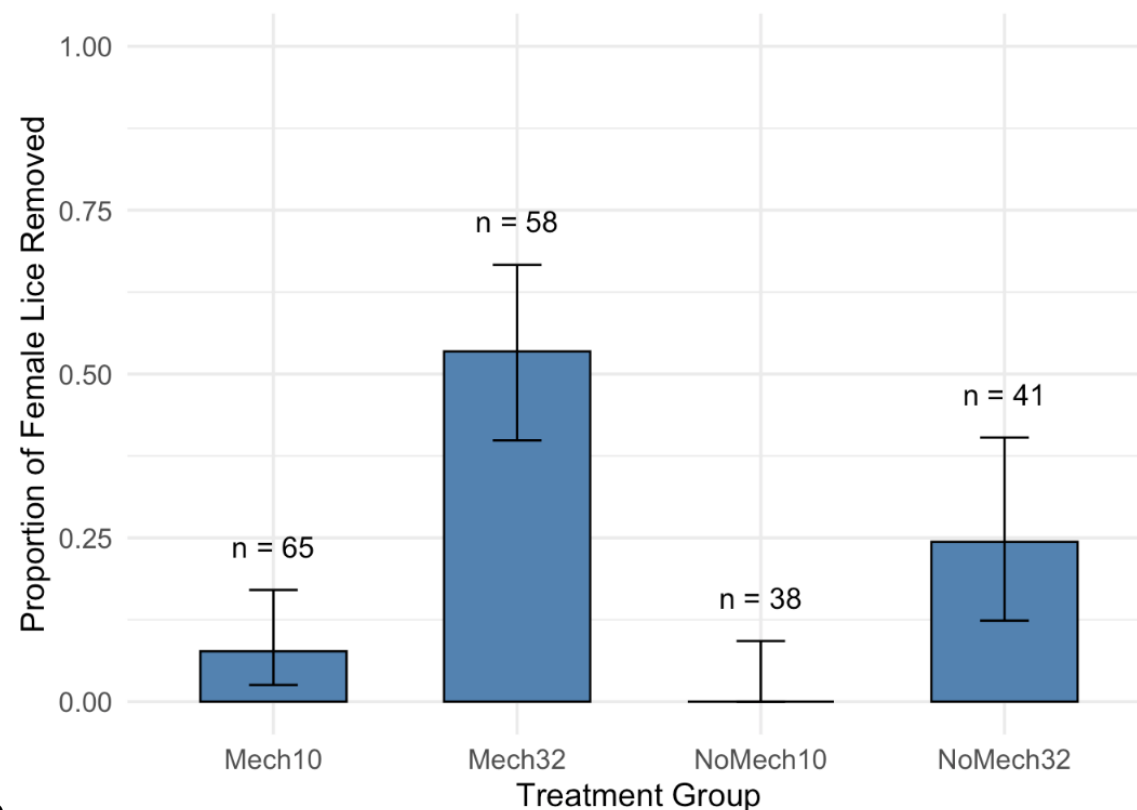
Rapporterte antall lus før og etter avlusning (effekt i %)

Høyere effekt enn i våre kar-forsøk

Effekt av mekanisk påvirkning

- 9 eller 32°
- Signifikant større effekt når kurven ble beveget opp og ned (Mech) enn når den lå i ro (NoMech)

Fra Lise Troland Hansen sin masteroppgave

«Take homes» velferd

- Ferskvannsbad på 4 timer:
  - Forstyrret osmosebalansen
    - Men ga ikke bedre avlusningseffekt enn 2 timer
- Termisk:
  - Atferd som indikerer ubehag, økende intensitet med økt temperatur
  - Særlig stor ørret mister likevekten, også ved «lave» temperaturer (28°)
  - Likevektstap inntreffer raskere og varer lengre ved større ΔT
    - Men ga ikke bedre avlusningseffekt
  - Ved 34° kan det ta mange minutter før de kommer seg. Uegnet til ørret?

«Take homes» avlusningseffekt

- Termisk-temperatur
  - Tendenser til bedre effekt ved høyere temperatur (i kombinasjon med kaldt ferskvann)
- Bad (i kombinasjon med termisk 30°)
  - Ferskvann bedre effekt enn sjøvann
  - Ikke bedre effekt av 4 timer enn 2 timer
  - Ikke bedre effekt av 6° enn 10° på ferskvannsbadet
- Noe mekanisk påvirkning må til for høy nok effekt
  - Men bør være skånsomt for fisken